

Tekst: Ank Zegwaard

Symposium: kansen voor streekrassen

Lokale rassen blijven vaak zeldzaam, omdat de focus in de veehouderij ligt op het 'nu', op 'hoge productie' en op 'specialisme'. Het lijkt wel alsof vee dat daarvoor niet in aanmerking komt, niet meetelt. Maar er zijn ontwikkelingen die erop wijzen dat streekrassen wel degelijk belangrijk zijn voor de toekomst van de voedselproductie.

Op 9 december 2014 organiseerden Wageningen Institute of Animal Sciences (WIAS), het Animal Breeding and Genomics Centre (ABGC) en het Centrum voor Genetische Bronnen (CGN) een symposium over 'kansen voor het behoud van lokale rassen'. Een internationaal gezelschap gaf zijn visie op het belang van het behoud van streekrassen, als opmaat naar de verdediging door Myrthe Maurice van

Eijndhoven van haar proefschrift over de genetische variatie van de vetzuursamenstelling in de melk van verschillende runderrassen.

Producten die zich onderscheiden

Etienne Verrier van Agro Paris Tech, gaf aan dat in Frankrijk individuele en samenwerkende veehouders unieke kenmerken van een streekras in combinatie met spe-

cifieke productieomstandigheden benutten om zich in smaak onderscheidende kaas op de markt te zetten. Deze producten zijn beschermd middels registratie als PDO= Protected Designation of Origin. Zo hebben deze producten een meerwaarde en ze zijn vooral in de steden gewild.

Inspelen op klimaatverandering

Peer Berg van de Nordic Gene Bank beschreef dat men in Scandinavië hoge prioriteit geeft aan het vastleggen van specifieke, unieke eigenschappen van lokale rassen. Deze kunnen van belang zijn in de fokkerij om adequaat te kunnen reageren op veranderingen in productiesystemen als gevolg van bijvoorbeeld een verandering in het klimaat.

Ook met andere trends moet men rekening houden, zoals de groei van de bevolking, de toename van vleesconsumptie, de kleinere hoeveelheid land die beschikbaar is voor de landbouw en de afnemende zelfvoorzieningsgraad. Bij al deze ontwikkelingen ziet hij uitdagingen en kansen voor de Scandinavische rassen.

Nu bewaren, later onderzoeken

Mario Calus van het ABGC gaf aan dat 'genomic selection' nieuw en beter inzicht geeft in de genetische verschillen tussen rassen. Dat betekent dat we een beter inzicht kunnen krijgen in de eigenschappen die zeldzame rassen ons bieden.

Een knelpunt daarbij is dat genomic selection alleen effectief is bij een referentiepopulatie van minstens 2000 dieren, waarvan de eigenschappen in het fokdoel vastgelegd zijn. Omdat de populatie van de meeste rassen daarvoor te klein is, is het belangrijk een DNA-bank aan te leg-

Groninger blaarkop snuffelt aan het onderzoek van Myrthe

Myrthe Maurice

gen en routinematig de belangrijkste eigenschappen van de dieren goed vast te leggen, zodat op termijn genomische selectie mogelijk wordt.

Variatie in melk

Bart Buitenhuis (Aarhus University) ging in op de verschillen in melksamenstelling van drie melkveerassen in Denemarken: de Holstein Friesian, de Deense Jersey en de Zweedse roodbonte (SRW). Zo is de stremming van de melk van de Jersey beter dan die van de melk van de Holstein Friesians en de Zweeds roodbonten. De Jersey melk geeft ook de hoogste opbrengst bij de productie van yoghurt.

Voorspellen met modellen

Jack Windig van het ABGC lichtte de software toe die onlangs met het CGN is ontwikkeld om verwantschap en inteelt in kleine populatie te monitoren. Daarmee kan men populaties analyseren en de mate van onderlinge verwantschap en inteelt vaststellen. Bij het opstellen van fokprogramma's kan een simulatiemodel gebruikt worden om de inteelt te voorspellen. Dit is van groot belang voor het behoud van de unieke eigenschappen van zeldzame lokale rassen en voor het vermijden van een te hoge toename van inteelt.

Vetzuursamenstelling in melk

Uit het onderzoek dat Myrthe uitvoerde bij het CGN, blijkt onder andere dat melkveebedrijven met Groninger blaarkoppen melk met een relatief hoog gehalte aan onverzadigde vetzuren produceren. Dat biedt kansen voor de bedrijven met dit ras om een toegevoegde waarde te creëren voor hun zuivelproducten. ●

Tekst: Ank Zegwaard

Regiobijeenkomst Overijssel

Op 28 januari was de eerste gelegenheid elkaar in de regio te ontmoeten rond het thema: 'Hoe behouden we de zeldzame rassen en wat kun je ermee doen?'. Rasverenigingen, natuurorganisaties, houders van de dieren en andere belangstellenden kwamen naar de regiobijeenkomst in Overijssel.

De opzet van de regiobijeenkomsten is om elkaar rond het levend erfgoed te ontmoeten, ideeën op te doen voor het behoud, benutten en beleven van levend erfgoed en daarin zo veel mogelijk samen te werken.

Fokken

Op de regiobijeenkomst in Overijssel vertelde Kor Oldenbroek wat de SZH en het CGN zoal doen op gebied van ondersteuning in de fokkerij, zoals meedenken over een fokdoel en helpen bij het uitvoeren van een fokprogramma. Edgar de Poel te Groen liet een praktijkvoorbeeld zien van de relatie tussen fokken en het benutten van Groot Heideschaap.

Doorgeven

Nonja Remijn lichtte toe hoe de SZH ondersteunt in promoten van ons levend erfgoed, van het ontwikkelen van educatiemateriaal en een publieksactie tot het ondersteunen in de pr van een ras. Ineke Herder van de Vereniging het Brandrode rund gaf een voorbeeld van pr. In het project 'Kalfjes in de etalage' worden kalfjes van Brandrodens door verschillende fokkers uitgeleend aan kinderboerderijen waar veel mensen komen. Zo krijgt het ras meer bekendheid.

Benutten, beleven en proeven

Marije van der Kruk liet zien hoe in het ZeldzaamLEKKER-project de rassen benut en beleefd worden door middel van hun producten en hun diensten (van natuurbeheer, educatie tot recreatie). Edgar zorgde voor een smakelijk praktijkvoorbeeld door ons een mix van producten van zijn zeldzame rassen veestapel te laten proeven.

Na al deze inspirerende verhalen was het tijd om tot actie over te gaan en te bedenken wie we waarbij nodig hadden. Er werden veel kaartjes uitgewisseld. ●

Naast beleven en benutten ook proeven!

Nonja Remijn